

**PRILOGA – POROČILO O PRESOJI VLOGE ZA PRVO AKREDITACIJO
VISOKOŠOLSKEGA ZAVODA ALI ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA**

NACIONALNA AGENCIJA RS
ZA KAKOVOST VIZITIS
2005-VU

Prejeto	30-01-2012	Prihaja	
Številka zadeve:	204	Vredn.:	6033-81/2011/8

Ime študijskega programa	Arheologija
Stopnja in vrsta	III. stopnja, doktorski študij
Trajanje	3 leta
Vlagatelj	Univerza na Primorskem
Predlagatelj	Fakulteta za humanistične študije, Titov trg 5, 6000 Koper

Področja presoje
<p>1. vpetost v okolje (9. člen)</p> <p>1. izkazano sodelovanje ali namere o sodelovanju s podjetji, organizacijami</p> <p>2. povezanost med kompetencami diplomantov in razpoložljivimi zaposlitvami v okolju</p> <p>3. zaželeno analize o zaposlitvenih možnostih diplomantov</p>
<p>Ugotovitve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - program je po svoji naravnosti in znanstveno-raziskovalnih ciljih vpet v okolje; posebej je izkazano predvideno sodelovanje med FHŠ in ZRS UP na področju znanstvenega, pedagoškega, raziskovalnega dela in kadrovskega zadev; - odpira možnosti povezovanja v celotni evropski in širši prostor, omogoča tudi mednarodne izmenjave in odpira različne oblike sodelovanja; - zagotovljene so povezave z gospodarstvom tako za UP kot FHŠ; to je razvidno tudi iz tega, da so bili v ekspertni skupini za pripravo programa predstavniki gospodarstva in drugih javnih zavodov; - izkazane so namere o sodelovanju z gospodarstvom in negospodarstvom; - praktično usposabljanje ni predvideno;

- imajo sklenjene sporazume o opravljanju študijske prakse z več ustanovami;
- priložene so analize o zaposlitvenih možnostih diplomantov in tudi predstavljene možnosti kot take (predvsem je to bolj razvidno iz dopolnitve vloge);
- predstavljene so zaposlitvene potrebe oz. možnosti v gospodarstvu in negospodarstvu;
- pri pripravi programa so bili upoštevani kriteriji meril.

2. delovanje visokošolskega zavoda (10. člen)

1. poslanstvo in vizija ter ustrezne strategije – javna dostopnost
2. načrt notranje organiziranosti zavoda z jasnimi opredelitvami nalog in dolžnosti vseh
3. ustrezna uvrstitev v klasifikacije (ISCED, KLASIUS, FRASCATI)
4. načrti o znanstveno-raziskovalnem delu – SICRIS datoteka, spletna stran zavoda
5. znanstveno-raziskovalno delo: povezovanje med učnimi vsebinami in ZRD; vzpostavljeno ZRD sodelovanje, povezanost med ZRD nosilcev predmetov in učnimi vsebinami predmetov
6. ustreznost kadrov – veljavna habilitacija
7. sklenjeni dogovori za izvajanje strokovne prakse (strokovne šole)

Ugotovitve:

- FHŠ ima izdelano poslanstvo ustanove, vizijo in ustrezno strategijo, kar velja tudi za predloženi program; dokumenti so javno dostopni; ob tem poročevalci menimo, da so cilji fakultete in strateški dokumenti zelo splošni in se nanašajo predvsem na celotno UP; kljub temu ni omenjena Strategija izobraževanja UP 2011-2015, ki daje konkretne napotke glede priprave študijskih programov; to dejstvo navaja na misel, da omenjena strategija UP ni bila upoštevana oz. da med načrtovanjem razvoja UP in programov njenih fakultet ni zadostne povezave;
- iz predloženih dokumentov je razviden načrt notranje organiziranosti zavoda; v načrtu so jasno opredeljene naloge in dolžnosti vseh, ki so vključeni v delovanje zavoda in izvajanje posameznih študijskih programov; organiziranost je razvidna tudi iz spletnih strani, kjer so predstavljena tudi članstva v posameznih delovnih telesih ter njihove naloge;
- doktorski študijski program Arheologija je ustrezno uvrščen v različne klasifikacije;
- za znanstveno – raziskovalno delo so narejeni načrti; že dosedanje dejavnosti predavateljev in njihova vključenost v različne programe – projekte, kar je razvidno iz podatkov SICRISA in spletni strani zavoda, je razvidno, da so bodoči sodelavci programe zelo dejavni tako na pedagoškem kot raziskovalnem delu in da so pri tem dosegli pomembne uspehe; zavod izkazuje vzpostavljeno

znanstveno, raziskovalno in strokovno sodelovanje z drugimi visokoškolskimi zavodi, inštituti oz. organizacijami; FHŠ se povezuje predvsem znotraj UP, z ZRS v Kopru; zagotovljeno je sodelovanje z drugimi slovenskimi znanstveno-raziskovalnimi institucijami in s tistimi iz tujine;

- vzpostavljeno je dobro ravnotežje med znanstvenim in pedagoškim delom oz. deležem praktičnega usposabljanja;

- po ocenah poročevalcev je ena zelo vidnih pomanjkljivosti programa pomanjkanje znanstvenega kadra; pri tem najbolj izstopa primer antične arheologije, ki predstavlja velik del predloženega doktorskega programa; po predloženem študijskem programu pa bi vse predvidene predmete, ki nudijo nujna znanja za prihodnje doktorje arheologije, predaval samo en predavatelj; sicer pa imajo vsi predvideni predavatelji ustrezne habilitacije in so usposobljeni za izvajanje predavanj na tretji stopnji študija.

3. kadri (11. člen)

1. kadrovski načrt sodelujočih in dokazila o sodelovanju.
2. veljavna izvolitev ali v postopku (glej 2/6)
3. merila za izvolitve
4. oblikovanje senata in njegova struktura
5. podporni delavci, služba za študentske zadeve

Ugotovitve:

- iz dokumentov je razvidno, da imajo visokoškolski učitelji, znanstveni delavci in sodelavci veljavne izvolitve (eden med njimi je v postopku ponovne izvolitve v naziv docenta; ena od predavateljic se ponekod predstavlja kot docentka in drugod kot izredna profesorica);
- postopki izbire, imenovanja in napredovanja so javni in so objavljeni na spletnih straneh UP;
- imajo izoblikovana merila za izvolitve v nazive kot tudi navodila za izvajanje meril; ta so usklajena z Minimalnimi standardi za izvolitev v nazive..., ki jih je sprejela NAKVIS;
- podporne službe in delavci v njih so po strukturi in številu ustrezno postavljeni; glavni del nalog za program opravljajo skupne službe fakultete; enako velja tudi za službo za študentske zadeve; le-te zagotavljajo kakovostno podporo za izvajanje študijskega programa;
- udeleženci programa (učitelji in študentje) sodelujejo v delovnih telesih fakultete;
- senat fakultete je ustrezno oblikovan, deluje, članstvo je javno objavljeno;
- v kadrovski načrt fakultete so vključeni tudi sodelavci drugih ustanov, ki bodo sodelovali pri izvajanju tega programa; dodana so dokazila o oblikah njihovega sodelovanja ter soglasja

delodajalcev;

- FHŠ ima že ustaljene oblike izmenjave učiteljev in sodelavcev; to se odraža tudi v predstavitvi programa Arheologija.

4. študenti (12. člen)

1. povezanost načrtovanih vpisnih mest in potreb po diplomantih
2. svetovalna služba
3. redna zaposlitev v referatu/podporni službi za študente
4. vključevanje študentov v ZRD (posebno pomembno za 2. in 3. stopnjo - 33. člen ZviS)
5. praktično usposabljanje
6. organiziranost študentov in vključevanje v upravljanje zavoda
7. kakovost izobraževanja in zbiranje podatkov (študentske ankete in druge oblike zbiranja podatkov; analize prehodnosti, povprečne dolžine študija; objava rezultatov)

Ugotovitve:

- v vlogi se navaja 25 razpisanih mest, iz dokumentov ni razvidno, ali je bila opravljena analiza o ugotavljanju zaposlitvenih možnosti v prihodnosti; predložena je le izjava Slovenskega arheološkega društva o tem, da obstajajo potrebe po delavcih na področju arheologije, vendar ni konkretnije ocenjeno, kakšne so te potrebe za diplomante 1. in 2. stopnje in zlasti ne posebej za 3. stopnjo (t.j. za doktorje znanosti s področja arheologije);
- na zavodu deluje svetovalna služba, ki študentom nudi potrebne informacije, povezane z vpisom ter potekom študija; ni vzpostavljena posebna služba za svetovanje doktorskim študentom;
- redna zaposlitev v referatu je razvidna iz skupne količine FTE;
- vloga ne vsebuje podatkov o 4. točki 12. člena Meril, v katerem je opredeljeno, da so študenti neposredno vključeni v znanstveno-raziskovalno oz. strokovno delo; za navedbe v vlogi ni priloženih primernih dokazil;
- program ne predvideva praktičnega usposabljanja;
- študenti imajo možnost organiziranja in so vključeni v upravljanja zavoda; na zavodu aktivno deluje Študentski svet;
- zavod sicer redno zbira podatke in opravlja analize o rezultatih izobraževanja in drugimi s tem povezanimi podatki; UP ima pravilnik o izvajanju študentske ankete; študenti izpolnjujejo študentsko anketo po koncu vsakega semestra, iz anket pa je razvidno, kako študenti ocenjujejo svoje obremenitve pri posameznih predmetih, kar ni v skladu s Pravilnikom o izvajanju študentske ankete na UP; poraja se vprašanje, če študentska anketa vsebuje tudi vprašanja, ki se nanašajo na kakovost poučevanja; na spletni strani ni javno dostopnih rezultatov študentske ankete in drugih analiz o rezultatih izobraževanja, čeprav je v vlogi to

omenjeno; na zavodu deluje tudi Komisija za ocenjevanje kakovosti, katere dva člana sta študenta; v vlogi je priloženo Letno poročilo in samoevalvacijsko poročilo, ki so objavljena na spletu, ni pa objavljenega samoevalvacijskega zadnjega leta; predlog je, da se samoevalvacijsko poročilo objavi na bolj vidnem mestu; zavod ima pravilnike, ki se nanašajo na zagotavljanje kakovosti, nima pa še sprejetega Pravilnika o zagotavljanju kakovosti, kar bi bilo smiselno; Pravilnik o evalvaciji ne predvideva zbiranja podatkov o prehodnosti študentov in doseženih uspehov.

5. materialni pogoji (13. člen)

1. ustreznost prostorov in opreme ter dokazila o lastništvu ali najemu
2. prilagoditve potrebam študentov s posebnimi potrebami
3. zadostni finančni viri
4. IKT
5. knjižnica v zavodu in ustrezen dostop do ustreznega študijskega gradiva

Ugotovitve:

- **UP FHŠ ima v lasti primerne prostore za izvajanje študijskega programa in z njim povezanih dejavnosti; dokazila so sestavni del vloge;**
- **na razpolago so tudi urejeni prostori za vodstvo, za službo za študentske zadeve; vsi prostori so na isti lokaciji,**
- **za izvajanje programa je zagotovljena sodobna IKT, oprema in učna tehnologija; vse je na voljo tudi študentom; glede na število študentov FHŠ so nekoliko skromne kapacitete čitalnice in relativno majhno število računalnikov na študenta; iz vloge niso razvidne možnosti večanja kapacitet IKT glede na večanje števila študentov in vpisna mesta;**
- **prostori so prilagojeni študentom s posebnimi potrebami; zanje je primerna tudi oprema; imajo ustrezen Pravilnik o študentih s posebnimi potrebami;**
- **v zavodu je ustrezna visokošolska knjižnica, ki je dostopna študentom; poleg tega ima zavod sklenjene pogodbe z več javnimi in drugimi knjižnicami, v celoti pa je na voljo tudi knjižnica ZRS Koper;**
- **finančna in materialna sredstva za izvajanje programa so zagotovljena iz proračunskih sredstev MVZT, projektov in programov, za katere FHŠ uspešno kandidira, raznih razpisov; zavod ima sklenjenih več srednjeročnih in dolgoročnih pogodb za financiranje; morda bi kazalo opozoriti na dejstvo, da je dejavnost zavoda odvisna predvsem od proračunskih sredstev.**

6. zagotavljanje kakovosti (14. člen)

1. upoštevanje slovenske in evropske regulative; poslovnik kakovosti
2. načrtovanje in izvajanja periodičnih samoevalvacij; zbiranje podatkov o učnih izidih; ugotavljanje pomanjkljivosti od načrtovanega
3. vključevanje vseh deležnikov v presojo kakovosti

Ugotovitve:

- **UP ima ustrezne dokumente, ki urejajo sistem kakovosti (statut, pravilnik);**
- **na fakulteti se izvajajo letne samoevalvacije, zbirajo se podatki po kazalnikih, ki jih določa UP za vse članice;**
- **samoevalvacije se sicer redno izvajajo, vendar lahko opazimo nedoslednosti in zakasnitve pri objavljanju letnih poročil;** v decembru 2011 lahko na spletni strani UP zainteresirani preberejo samoevalvacijsko poročilo UP za leto 2008-2009, ki vključuje tudi glavne podatke in ugotovitve o FHŠ; novejša samoevalvacijska poročila niso objavljena, tudi v prilogi vloge je le Samoevalvacijsko poročilo za štud. leto 2008-2009 FHŠ, napisano januarja 2010; večina podatkov, ki so sicer vključeni v samoevalvacijsko poročilo fakultete, je vključenih v Letno poročilo UP (za leto 2010), ki je dostopno na spletni strani UP; v prilogi vloge je tudi Letno poročilo FHŠ za leto 2010 s podrobnim prikazom realizacije načrtovanih ciljev in kazalcev; kot avtor letnega poročila je navedena dekanja; po 65.čl. Statuta UP je dekan pristojen za pripravo letnega poročila o kakovosti članice (samoevalvacija članice); podobno določa tudi 23.čl. Pravil o organizaciji in delovanju FHŠ; ni posebnega pojasnila, če je samoevalvacijsko poročilo FHŠ morda vključeno v Letno poročilo UP oz. Letno poročilo FHŠ; samoevalvacijska poročila fakultete na spletni strani FHŠ niso objavljena; prav tako na tej strani ne najdemo (dne 16.1.2012) Letnega poročila za 2010, čeprav je objava očitno predvidena; tako potencialnim deležnikom izven FHŠ in tudi zainteresirani javnosti niso dostopna, pač pa se ta poročila objavljajo v internem informacijskem sistemu in so dostopna študentom in zaposlenim FHŠ; Pravilnik o izvajanju študentske ankete na UP določa, da se anketa izvede vsako študijsko leto; v dostopnih dokumentih, tudi omenjenem letnem poročilu FHŠ za 2010, ni izkazano, ali je bila anketa izvedena tudi v letu 2010 in sicer med študenti podiplomskega študija (posebej 3. stopnje) sedanjih programov;
- **v spremljanje kakovosti so vključeni učitelji in študenti; njihovi predstavniki so vključeni v obravnavanje ugotovitev iz poročil in v sprejemanje sklepov o izboljšavah; vendar ni razvidno ali so v presojo kakovosti fakultete vključeni tudi drugi deležniki – organizacije iz okolja, zaposlovalci diplomantov (morda strokovno društvo arheologov in druga ustrezna društva in organizacije, zlasti tista, ki delujejo v regiji.**

7. potreba po študijskem programu (16. člen)

1. izkazanost potreb relevantnega okolja; zaposljivost diplomantov (glej 1/1)

Ugotovitve:

- zelo okvirno je nakazana potreba po diplomantih; v prilogi je navedeno, da je bilo v zadnjih 15 letih ob gradnji avtocestnega križa pridobljenega veliko arheološkega gradiva; domnevamo, da se bodo doktorandi zaposlili pri raziskovanju tega gradiva;
- kot pomanjkljivosti se kažejo naslednji vidiki: Potrebe po študijskem programu niso konkretno definirane; ni omenjena morebitna brezposelnost dosedanjih diplomantov arheologije 1., 2. in 3. stopnje v Sloveniji in konkurenca drugih zavodov, ki že izvajajo ta študij; ni niti ocene zaposlovanja diplomantov programa Arheološka dediščina Sredozemlja (2.st. FHŠ); dodatna utemeljitev o negativnem trendu zaposlovanja arheologov po 2007-2008 in o zaostajanju za evropskim povprečjem (po študiji iz leta 2008) še ne izkazuje večjih potreb; utemeljitev, da se obseg vpisa prilagaja dosedanjim vpisnim trendom ne more veljati za program 3. stopnje, ki ga doslej ni bilo; z vidika potreb je nerelevantna utemeljitev, da je število (25 mest za novince) pogojeno s smotrnostjo izvajanja;
- ugotavljamo, da ni analize podatkov Zavoda za zaposlovanje RS in Statističnega urada RS; priložena je samo podporna izjava Slovenskega arheološkega društva, ki sicer navaja velike potrebe po delavcih na področju arheologije v Sloveniji tako v zavodih s tega področja, kot tudi v domačih in mednarodnih projektih; ni konkretnije navedeno, kakšne so možnosti za projekte na tem področju in koliko doktorandov bi dobilo (začasno) zaposlitev v teh projektih; tudi ni konkretnije ocene o potrebah po diplomantih te fakultete v regiji, ki bi jo lahko naredili z anketo pri potencialnih zaposlovalnih; samo prepričanje predstavnikov arheološke stroke o potrebah, še ni so dokaz za pripravljenost potencialnih delodajalcev na zaposlitev tistih, ki bodo končali ta program.

8. organizacija in izvedba izobraževanja – študijski programi

1., 2. in 3. stopnja (17. člen)

1. študijski program: upoštevanje študijskih področij, usklajenost in konsistenstnost študijskega programa; skladnost s cilji
2. podatki o programu: klasifikacija, stopnja, vrsta, trajanje, smeri, moduli
3. usklajenost ciljev in načrtovanih učnih izidov ter kompetenc
4. mednarodna primerljivost študijskega programa
5. dokazovanje mednarodnega sodelovanja zavoda
6. izpolnjevanje z zakonom predpisanih pogojev (35. člen ZviS; skladnost strukture študijskega

programa in obremenitve v KT s strukturo kontaktnih ur; težnje k naknadnemu prilagajanju števila kontaktnih ur glede na število vpisanih študentov; pozor pri reguliranih poklicih; kompetence – razlikovanje med programi po stopnjah)

7. priznavanje predhodno pridobljenih znanj

8. ocenjevanje, napredovanje, prehodi, načini in oblike izvajanja študijskega programa

9. vpisni pogoji in merila za izbiro v primeru omejitve vpisa (natančno sledenje – vpis: 38. člen za 1. stopnjo, 38. a člen za 2. in 3. stopnjo; – omejitev: natančno sledenje določilom 41. člena) določijo se lahko samo z zakonom predvideni pogoji v primeru vpisa in omejitve

10. dokončanje študija – pogoji, strokovni naslov

Ugotovitve:

- študijska področja so upoštevana in spoštovana; program je usklajen in konsistenten, pri njegovi sestavi so upoštevali že ustaljene kronološke in tematske okvire;
- vsi podatki o programu, tako klasifikacija, stopnja, vrsta, trajanje, smeri in moduli so dobro in temeljito izdelani;
- na temelju predloženega gradiva je mogoče zatrditi, da so cilji programa usklajeni, ravno tako tudi načrtovani učni izidi in kompetence;
- študijski program je primerljiv z evropskimi in drugimi študijskimi programi; izraz tega je tudi načrtovano mednarodno sodelovanje s številnimi evropskimi univerzami ter sodelovanje s tujimi stalnimi in gostujočimi profesorji;
- priložena je vrsta dokumentov o mednarodnem sodelovanju ustanove; priloženi dokumenti govorijo predvsem o zaključenih projektih, manj o nadaljnjem sodelovanju oz. o novih projektih;
- ocenjujemo, da program izpolnjuje za zakonom predpisane pogoje: skladna je struktura programa in obremenitve v KT s strukturo kontaktnih ur; odprte so možnosti za naknadno prilagajanje števila kontaktnih ur glede na število vpisanih študentov; čeprav program predvideva veliko število izbirnih predmetov, ni opredeljen način izbiranja v module, ki so predstavljeni v vlogi;
- definirani so postopki za priznavanje predhodno (formalno in neformalno) pridobljenih znanj, v skladu s ustreznim pravilnikom UP; pri tem ugotavljamo, da o priznavanju predhodno pridobljenih znanj na vlogo študenta odloča Komisija za študijske zadeve FHŠ, kar pa ni v skladu z ustreznim pravilnikom UP, ki predvideva, da ima fakulteta za priznavanja teh znanj posebno komisijo, ki določa število priznanih KT; prav tako ni navedena morebitna vloga senata FHŠ pri takem priznavanju; ni npr. konkretnije določeno, da se študentu, ki je objavil članek v priznani reviji, lahko ta članek prizna kot predhodno pridobljeno znanje;
- vsa vprašanja povezana z ocenjevanjem, napredovanjem, prehodi, načini in oblikami

izvajanja študijskega programa so opredeljena; pogoji za prehod med letniki so definirani. Način izvajanja študijskega programa je jasen; načini ocenjevanja so v vlogi opredeljeni tako, da omogočajo ustrezno preverjanje doseženih učnih izidov in kompetenc, študentu pa sprotni študij in učinkovito spremljanje lastnega napredka; opredeljeni so prehodi med programi, ki so v skladu z zakonom, merili za prehode med študijskimi programi ter statutom visokošolskega zavoda; načini in oblike izvajanja študija so skladni z vsebinskim področjem študijskega programa; v vlogi je določeno število in poimenska navedba vrst in deležev učnih enot, razmerje predavanj, seminarjev, vaj in drugih oblik kontaktnih ur ter individualnega dela študenta; program je v celoti kreditno ovrednoten in prav tako tudi posamezne učne enote; vsi predmeti so ovrednoteni približno enako oziroma s 15 ECTS, kar lahko pod vprašanje postavi realno obremenitev študenta.

- vpisni pogoji in merila za izbiro v primeru omejitve vpisa so določeni, pri tem so upoštevana zakonska določila;
- definirani so pogoji za dokončanje študija in za pridobitev znanstvenega naslova; pogoji so izoblikovani v skladu z zakonom, ki ureja strokovne in znanstvene naslove; strokovni naslov, ki ga pridobi študent ob zaključku študija, je naveden v vlogi.

8. organizacija in izvedba izobraževanja

3. stopnja (tudi 18. člen)

1. znanstveno-raziskovalna naravnost študija

Ugotovitve:

- program v svoji zasnovi omogoča študentom, da si pridobijo sposobnosti za poglobljeno razumevanje teoretskih in metodoloških konceptov; program usposablja za samostojno razvijanje novega znanja in reševanja najzahtevnejših problemov s preizkušanjem in izboljšanjem znanih ter odkrivanjem novih rešitev ter razvija kritično refleksijo;
- študijski program ustreza podobnim doktorskim študijskim programom, ki jih izvajajo v različnih evropskih okoljih; to je razvidno tudi iz primerjalnih študij;
- predloženi doktorski študijski program ima dober in sodoben načrt, dobre pogoje za izvajanje predavanj, čuti pa se pomanjkanje predavateljev, ki bi takšen program lahko kvalitetno izvajali;
- sestavni del programa so temeljne in aplikativne raziskovalne naloge, v katerih je predvideno tudi sodelovanje študentov, pri tem je treba poudariti, da se večina znanstveno-raziskovalnih projektov izteka ali je že zaključenih, niso pa navedeni novi; to nekoliko postavlja pod vprašaj znanstveno-raziskovalno naravnost študija kot takega; izjema je predmet, ki temelji na usposabljanju za takšno delo; učni načrti predvidevajo seminarsko delo, kar bi bilo morda smiselno nadomestiti z raziskovalnim delom.

	Ime in priimek	Datum	Podpis
Predsednik	Prof. dr. Bogdan Kolar	20. 1. 2012	
Član	Doc. dr. Bogomir Mihevc	16. 1. 2012	
Član	Mitja Urbanc, študent	19. 1. 2012	
Član	Prof. dr. Nenad Cambi	7. 1. 2012	
Član	Prof.dr. Mirjana Sanader	5. 1. 2012	

Če kateri od članov ne more podpisati skupnega poročila zaradi oddaljenosti, se priloži identični izvod skupnega poročila, ki ga podpiše ta strokovnjak in pošlje predsedniku, predsednik pa ga priloži k skupnemu poročilu.